

Poznań, 22.08.2020

Dotyczy: DP-WL.0220.29.2020.PW

Sz.P. Michał Woś
Minister Środowiska
sekretariat.dp@srodowisko.gov.pl

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z ogłoszonymi na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji publicznymi konsultacjami projektu rozporządzenia Ministra Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne, przesyłam uwagi do tego projektu w imieniu Polskiego Komitetu Krajowego Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (PKK IUCN).

Na wstępie zwracam uwagę, że okres polowań na kaczki i łyski, których dotyczy przedmiotowy projekt nowelizacji, rozpoczął się 15 sierpnia b.r.. Projekt jego zmiany został udostępniony do konsultacji, opiniowania i uzgodnień międzyresortowych w dniu 19 sierpnia, ze wskazaniem 3-dniowego okresu na przesyłanie uwag (zgodnie z kpa termin minie 24 sierpnia). Biorąc pod uwagę czas potrzebny na zapoznanie się z uwagami, ich ewentualne uwzględnienie oraz podpisanie i opublikowanie rozporządzenia, i tak co najmniej przez większość drugiej połowy sierpnia, o którą zgodnie z projektem ma zostać skrócony okres polowań, polowania na te gatunki będą się w tym roku odbywać. Nie ma więc żadnego racjonalnego powodu, dla którego czas konsultacji wynosi zaledwie 3-dni, co większości podmiotom uniemożliwia przeprowadzenie pogłębionych konsultacji z ekspertami. I tak nie wpłynie to na sierpniowe polowania w tym roku. Tak krótki termin sprowadza konsultacje do fasadowego rytuału i może być odbierane jako wyraz braku poważnego traktowania zarówno samych konsultacji, jak i podmiotów konsultowanych.

Polski Komitet Krajowy Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody jest w tej komfortowej sytuacji, że przedmiot proponowanej zmiany był tematem jego szczegółowych analiz w roku 2019. Mamy więc wypracowane stanowisko w tej sprawie, oparte na specjalistycznej ekspertyzie. Możemy więc przedstawić nasze uwagi także w tak karkołomnym terminie.

- 1. Termin polowań na wszelkie ptaki wodne (także gęsi) powinien w warunkach Polski rozpoczynać się w drugiej połowie września, a nie na jego początku, gdyż wówczas dopiero kończy się okres lęgowy niektórych gatunków ptaków wodnych (w tym łownych).**
- 2. W przypadku głowienki, czernicy, cyraneczki i łyski – gatunki te, ze względu na zły stan i spadkowy trend ich populacji – powinny być objęte ścisłą ochroną gatunkową. Do tego czasu należy objąć je całorocznym okresem ochronnym na mocy rozporządzenia sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne.**

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią uzasadnienia projektu rozporządzenia, zmiana ma na celu dopasowane okresów polowań „do zdefiniowanych na podstawie badań naukowych terminów rozpoczęcia i zakończenia sezonu lęgowego ww. gatunków dzikiego ptactwa”, w celu dostosowania prawa polskiego do postanowień dyrektywy ptasiej UE. PKK IUCN zgadza się, że należy dopasować terminy polowań w taki sposób, by nie pokrywały się z sezonem rozrodczym. W naszej opinii główną przesłanką takiej zmiany jest potrzeba ochrony dziko występujących gatunków ptaków, a dopiero w dalszej – dostosowanie przepisów krajowych do regulacji międzynarodowych. Obie te przesłanki są na szczęście ze sobą zbieżne. Jeśli chodzi o szczegółowe rozwiązania, należy jednak zwrócić uwagę na następujące fakty:

- a. W uzasadnieniu projektu nie powołano się na żadne źródło wskazujące, że sezon rozrodczy wymienionych (i innych) gatunków ptaków wodnych kończy się w sierpniu. Współczesne, liczne obserwacje (potwierdzone publikacjami naukowymi) wskazują, że termin ten na terenie Polski to zazwyczaj ok. połowy września. Rozwiązanie połowiczne – opóźnienie rozpoczęcia polowań o dwa tygodnie – nie usunie więc zagrożenia, ani nie doprowadzi do zgodności polskiego prawa z przepisami dyrektywy. Oznacza to, że polowania na tę grupę gatunków mogą się rozpoczynać dopiero w drugiej połowie września.
- b. Pozyskanie łowieckie wpływa nie tylko na te ptaki, do których się strzela, ale na wszystkie znajdujące się w miejscu polowania. Zgodnie z dyrektywą ptasią nie wolno także w okresie rozrodczym płoszyć ptaków chronionych. Oznacza to, że rozpoczęcie sezonu polowań od drugiej połowy września powinno dotyczyć także gęsi – grupy gatunków, na które poluje się w tym samym typie siedlisk. Dodatkowo – ze względu na wczesne rozpoczynanie lęgów przez gęgawy, koniec sezonu polowań na gęsi w całej Polsce nie powinien wykraczać poza połowę stycznia.
- c. Jak zwracaliśmy uwagę w piśmie z 10.08.2020, w przypadku czterech gatunków: głowienki, czernicy, cyraneczki i łyski, zły stan i silnie spadkowy trend ich populacji nie kwalifikują ich do polowań w jakimkolwiek okresie. Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 4 dyrektywy ptasiej państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić, że polowania na gatunki łowne nie zagrażają wysiłkom podejmowanym w celu ich ochrony, a praktyka łowiecka jest zgodna z zasadami rozsądnego wykorzystywania i ekologicznie zrównoważonej kontroli gatunków danego ptactwa i przyczynia się do zachowania populacji tych gatunków na poziomie, który odpowiada wymogom ekologicznym, naukowym i kulturowym. W przypadku tych czterech gatunków w Polsce wymogi te nie są spełnione. Liczebność ich populacji już dawno spadła poniżej poziomu, który „odpowiada wymogom ekologicznym” i nadal spada, a pozyskanie łowieckie, choć nie jest główną przyczyną ich wymierania w naszym kraju, znacząco się do tego procesu przyczynia.

Powyższe uwagi są zgodne z postulatami nr 1 i 2 z uchwały PKK IUCN przesłanej do Ministra Środowiska w sierpniu ubiegłego roku. Dokładniejsza argumentacja znajduje się w ekspertyzie wykonanej na potrzeby PKK IUCN i przekazanej do Ministerstwa po raz pierwszy w sierpniu ubiegłego roku, a po raz ostatni w dniu 10.08.2020. Oba te dokumenty (ekspertyza i uchwała) są także dostępne w Internecie na stronie KPP IUCN¹.

Z poważaniem,

dr inż. Andrzej Kepel
przewodniczący PKK IUCN
(podpisano cyfrowo)

¹ Wylegała, P., Ławicki, Ł. (2019) Głowienka, czernica, cyraneczka, łyska – stan populacji w Polsce i wpływ gospodarki łowieckiej. Opinia na potrzeby Polskiego Komitetu Krajowego IUCN. PTOPI Salamandra, Poznań: 20 ss. https://iucn.org.pl/images/Publikacje/Ekspertyza-IUCN_wgladowka.pdf.